

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) ชนิดวัดก่อนและหลังการทดลอง (Pretest-Posttest with Control Group Design) เพื่อทำการศึกษาประสิทธิผลการใช้สื่อวีดิทัศน์ร่วมกับคู่มือการให้ยาระงับความรู้สึกโดยวิธีการฉีดยาเข้าช่องน้ำไขสันหลัง ในผู้ป่วยก่อนผ่าตัด หอผู้ป่วยศัลยกรรม โรงพยาบาลประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย ระหว่างเดือนมีนาคม 2558 ถึงเดือน กรกฎาคม 2558 โดยทำการศึกษาใน กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 60 ราย แบ่งเป็น กลุ่มทดลองเป็นผู้ป่วยที่ศัลยกรรมวางแผนผ่าตัดล่วงหน้า 1 วันก่อนผ่าตัด นอกเวลาราชการ ได้รับข้อมูลการให้ยาระงับความรู้สึกโดยวิธีการฉีดยาเข้าช่องน้ำไขสันหลังผ่านสื่อวีดิทัศน์ร่วมกับคู่มือ จำนวน 30 ราย และกลุ่มควบคุมเป็นผู้ป่วยที่ศัลยกรรมวางแผนผ่าตัดล่วงหน้า 1 วันก่อนผ่าตัด ในเวลาราชการ ได้รับการตรวจเยี่ยมให้ข้อมูลการให้ยาระงับความรู้สึกโดยวิธีการฉีดยาเข้าช่องน้ำไขสันหลังผ่านการอธิบายโดยบุคลากรทางวิสัญญี จำนวน 30 ราย ทำการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วย 1) แบบสัมภาษณ์ข้อมูลทั่วไป 2) แบบสัมภาษณ์การรับรู้การให้ยาระงับความรู้สึกโดยวิธีการฉีดยาเข้าช่องน้ำไขสันหลัง แบบสัมภาษณ์ความวิตกกังวล และแบบประเมินความเครียดด้วยตนเองของกรมสุขภาพจิต 3) แบบบันทึกและสังเกตการปฏิบัติตัว 4) แบบสัมภาษณ์ความพึงพอใจต่อการได้รับข้อมูลผ่านสื่อวีดิทัศน์ร่วมกับคู่มือ

การเก็บรวบรวมข้อมูล ขอความร่วมมือจากพยาบาลประจำหอผู้ป่วยและบุคลากรทางวิสัญญี เป็นผู้ดำเนินกิจกรรม ณ หอผู้ป่วยศัลยกรรมและห้องผ่าตัด โรงพยาบาลประจวบคีรีขันธ์ ทั้งสองกลุ่มจะได้รับการสัมภาษณ์ตามแบบสัมภาษณ์การรับรู้ ความวิตกกังวล และแบบประเมินความเครียดด้วยตนเอง ก่อนและหลังได้รับข้อมูลการให้ยาระงับความรู้สึกโดยการฉีดยาเข้าช่องน้ำไขสันหลังโดยพยาบาลประจำหอผู้ป่วย ในเช้าวันผ่าตัดระหว่างรอผู้ป่วยเข้าห้องผ่าตัด บุคลากรทางวิสัญญีประจำห้องผ่าตัดพูดคุยและเปิด โอกาสให้ผู้ป่วยได้ซักถามข้อสงสัย พร้อมอธิบายการให้ยาระงับความรู้สึกโดยวิธีการฉีดยาเข้าช่องน้ำไขสันหลังให้กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มฟังซ้ำอีกครั้ง จากนั้นใช้แบบบันทึกและสังเกตการปฏิบัติตัวของผู้ป่วยหลังได้รับข้อมูล โดยเก็บข้อมูลจากการศึกษาเพิ่มประวัติและการสังเกตผู้ป่วยในช่วงก่อน ระหว่าง และช่วงหลังการให้ยาระงับความรู้สึกโดยวิธีการฉีดยาเข้าช่องน้ำไขสันหลัง

ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้นำมาวิเคราะห์โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Science for Windows) ซึ่งเป็นลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ทำการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลด้วยการหาค่าร้อยละและค่าเฉลี่ย เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยการรับรู้การให้ยาระงับความรู้สึกโดยวิธีการฉีดยาเข้าช่องน้ำไขสันหลัง ความวิตกกังวล ความเครียด และการปฏิบัติตัวในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังให้ข้อมูล ด้วยสถิติ Dependent t-test และเปรียบเทียบความแตกต่างค่าคะแนนเฉลี่ยการรับรู้การให้ยาระงับความรู้สึกโดยวิธีการฉีดยาเข้าช่องน้ำไขสันหลัง ความวิตกกังวล ความเครียด และการปฏิบัติตัวระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการให้ข้อมูล ด้วยสถิติ Independent t-test และวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้ป่วยหลังได้รับข้อมูลผ่านสื่อวีดิทัศน์ร่วมกับคู่มือด้วยการหาค่าร้อยละและค่าเฉลี่ย

5.1 การอภิปรายผลและสรุปผลการวิจัย

5.1.1 การอภิปรายข้อมูลทั่วไป

ผู้ป่วยในกลุ่มทดลองส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 53.29 มีช่วงอายุระหว่าง 31-40 ปี มากที่สุด ร้อยละ 39.14 น้อยที่สุดคือช่วงอายุระหว่าง 51-60 ปี ร้อยละ 11.12 ส่วนกลุ่มควบคุมส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 56.88 มีช่วงอายุระหว่าง 41-50 ปี มากที่สุด ร้อยละ 33.27 น้อยที่สุดคือช่วงอายุระหว่าง 51-60 ปี ร้อยละ 13.50 เมื่อพิจารณาพบว่า ทั้งสองกลุ่มมีเพศและช่วงอายุที่มีความแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามการเข้ารับบริการของผู้ป่วย ทั้งสองกลุ่มส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสคู่ ร้อยละ 86.7 และ 80 ตามลำดับ ทุกคนมีเชื้อชาติไทยและนับถือศาสนาพุทธ ทั้งสองกลุ่มส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 29.74 และ 33.30 ตามลำดับ ส่วนใหญ่กลุ่มทดลองประกอบอาชีพรับจ้าง ร้อยละ 33.27 ส่วนกลุ่มควบคุมประกอบอาชีพค้าขาย/ธุรกิจ ร้อยละ 40.76 รายได้เฉลี่ยของทั้งสองกลุ่มส่วนใหญ่อยู่ในช่วงระหว่าง 15,001-30,000 บาทต่อเดือน ร้อยละ 43.52 และ 53.29 ตามลำดับ ทั้งสองกลุ่มใช้หลักประกันสุขภาพฯ 30 บาทมากที่สุด ร้อยละ 50 และ ร้อยละ 56.67 ตามลำดับ ซึ่งความแตกต่างนี้ ผู้วิจัยไม่ได้ควบคุมตั้งแต่แรก ซึ่งอาจส่งผลต่อการรับรู้ความวิตกกังวล ความเครียด และการปฏิบัติตัวของผู้ป่วยได้ การที่ผู้วิจัยไม่ได้จัดการให้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีสภาพการณ์เหมือนกัน เพราะการเข้ามาของผู้ป่วยเป็นไปตามสภาพปกติ ซึ่งสอดคล้องกับรูปแบบการวิจัยเชิงกึ่งทดลอง แบบสองกลุ่มไม่ควบคุมตัวแปร (Nonequivalent Control Group Design) ซึ่งเป็นแบบที่ใช้กันอย่างกว้างขวางในการทดลองสนาม (Field Experiment) มีลักษณะการทดลองคล้ายกับการทดลองสองกลุ่มวัดผลก่อนหลัง ต่างกันเพียงกลุ่มทดลองกับกลุ่มเปรียบเทียบไม่มีการจัดสภาพการณ์ให้เหมือนกัน หรือไม่มีการสุ่มตัวอย่าง ทั้งนี้มี

สาเหตุมาจากการไม่สามารถจัดทำการศึกษาให้เหมือนกันได้ หรือไม่ต้องการที่จะจัดให้เหมือนกัน (บุญธรรม กิจปริดาภิรุตม์, 2551: 45)

5.1.2 ด้านการรับรู้

ก่อนได้รับข้อมูลการให้ยาระงับความรู้สึกโดยวิธีการฉีดยาเข้าช่องน้ำไขสันหลัง กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีการรับรู้อยู่ในระดับต่ำ และมีค่าคะแนนเฉลี่ยไม่แตกต่างกันในทางสถิติ ส่วนหลังได้รับข้อมูลทั้งสองกลุ่มมีการรับรู้อยู่ในระดับสูง และกลุ่มทดลองมีค่าคะแนนเฉลี่ยการรับรู้สูงกว่ากลุ่มควบคุม แต่ไม่มีความแตกต่างกันในทางสถิติ ซึ่งผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อภิปรายได้ว่า การที่กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนการรับรู้สูงขึ้นอาจเนื่องมาจากสื่อการเรียนรู้ที่เป็นตัวกลางนำความรู้จากผู้สอนไปสู่ผู้เรียน เนื่องจากการทำงานหลายๆ อย่างในสื่อวีดิทัศน์ เช่น ภาพเคลื่อนไหวและเสียง ที่ทำให้เกิดความรู้สึกใกล้เคียงกับของจริงจึงสามารถสร้างความสนใจช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจสถานการณ์ต่างๆ ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ดีขึ้น ทำให้เข้าใจง่ายและช่วยในการทบทวนความจำ ช่วยให้เข้าใจในสิ่งที่เป็นนามธรรมถ่ายทอดออกมาเป็นสื่อรูปธรรมได้ดียิ่งขึ้น อีกทั้งสามารถแสดงให้เห็นขั้นตอนความสัมพันธ์ของสิ่งที่ต้องการนำเสนอ ได้อย่างละเอียดและต่อเนื่อง จึงส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้สูง (ณัฐนันท์ เกตุภาค และคณะ, 2554: 98-109, พิชราภรณ์ วิริยะประสพโชค และศิลาปะ ไชยจันทร์, 2555: 53-43, ทศน์วรรณ พลอุทัย และพรรณี ปัญชรหัตถกิจ, 2556: 421-430) สอดคล้องกับการศึกษาของ ณัฐนันท์ เกตุภาค และคณะ (2554: 98-109) ที่ศึกษาผลการให้ข้อมูลโดยสื่อวีดิทัศน์ต่อความรู้และการปฏิบัติของผู้ป่วยในการป้องกันการติดเชื้อในโรงพยาบาล ในกลุ่มผู้ป่วยที่มีอายุ 18-60 ปี พบว่า กลุ่มทดลองภายหลังได้รับการให้ข้อมูลโดยใช้สื่อวีดิทัศน์มีค่าคะแนนเฉลี่ยความรู้มากกว่ากลุ่มควบคุม ซึ่งในการให้ข้อมูลโดยการอธิบายด้วยปากเปล่าอาจไม่สามารถอธิบาย หรือแสดงให้เห็นขั้นตอนต่างๆ ในเรื่องที่ต้องการให้ข้อมูลได้อย่างชัดเจน และไม่เพียงพอต่อการกระตุ้นความสนใจของผู้ป่วย ส่งผลให้ผู้ป่วยเกิดการรับรู้ การเรียนรู้หรือการจดจำได้ไม่ดีเท่าที่ควร เช่นเดียวกับการศึกษาของ ญาณีกา เศษฐ โชติศักดิ์ และคณะ (2556: 155-162) อธิบายว่า การให้ข้อมูลผ่านสื่อวีดิทัศน์ร่วมกับคู่มือต่อความวิตกกังวล ความรู้ และการปฏิบัติของมารดาทารกคลอดก่อนกำหนดที่มีความผิดปกติที่จอตา ส่งผลให้มารดาทารกคลอดก่อนกำหนดที่มีความผิดปกติที่จอตา มีความรู้และมีความเข้าใจเรื่องโรคมามากขึ้น มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการดูแลทารกได้ถูกต้องเหมาะสมยิ่งขึ้น และมีความมั่นใจในการดูแลทารก ในขณะที่การศึกษาของ ยุพิน สังฆะมณี และวาสนา รวยสูงเนิน (2555: 15-21) พบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยความรู้ คะแนนเฉลี่ยความวิตกกังวล และคะแนนเฉลี่ยการปฏิบัติตัวหลังให้ข้อมูลเตรียมความพร้อมก่อนผ่าตัดทำทางเบี่ยงเส้นเลือด

หัวใจครั้งแรก ไม่แตกต่างกันระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ซึ่งในการให้ข้อมูลควรมีการควบคุมตัวแปรแทรกซ้อน เช่น การได้รับข้อมูลจากแหล่งอื่น เป็นต้น

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้สนับสนุนทฤษฎีการเรียนรู้ เนื่องจากเมื่อเกิดการรับรู้แล้ว กระบวนการที่ควบคุมพร้อมกันคือ กระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นภายหลังการรับรู้ข้อมูลต่างๆ แล้วเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจากเดิมที่ไม่มีความรู้ และความเข้าใจ กลายเป็นบุคคลที่มีความรู้และความเข้าใจ ตลอดจนบุคคลสามารถนำไปพัฒนาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น (เดิมศักดิ์ คทวนิช, 2546: 127, วุฒิชัย อารักษ์โพชนงค์, 2554: 20) ซึ่งในการให้ข้อมูลการให้ยาระงับความรู้สึกโดยวิธีการนวดยาเข้าช่องน้ำไขสันหลังผ่านสื่อวิถีทัศนร่วมกับการนวด มีผลต่อการรับรู้ ส่งผลให้ผู้ป่วยมีการรับรู้เพิ่มขึ้น เพราะสื่อวิถีทัศนและคู่มือช่วยกระตุ้นให้ผู้ป่วยเกิดความสนใจ และมีการติดตามเนื้อหาโดยอ่านบททวนจากคู่มืออีกครั้ง

5.1.3 ด้านความวิตกกังวล

ค่าคะแนนเฉลี่ยความวิตกกังวลของผู้ป่วยกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมลดลงหลังการได้รับข้อมูล และทั้งสองกลุ่มมีค่าคะแนนเฉลี่ยความวิตกกังวลไม่แตกต่างกันในทางสถิติ ผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับการศึกษาของ วรนุช ฤทธิธรรม และสมพร ชินโนรส (2556: 75-87) ที่ศึกษาวิจัยเรื่องผลการให้ข้อมูลเตรียมความพร้อมต่อความวิตกกังวลและความปวดในผู้ป่วยผ่าตัดช่องท้อง ด้วยสื่อมัลติมีเดียเรื่องการดูแลตนเองเมื่อได้รับการผ่าตัดช่องท้อง พบว่า ผู้ป่วยที่ได้รับข้อมูลเตรียมความพร้อมผ่านสื่อมัลติมีเดียมีคะแนนเฉลี่ยความวิตกกังวลน้อยกว่าผู้ป่วยที่ได้รับการพยาบาลตามปกติ นอกจากนี้ คงศักดิ์ เตชะวิบูลย์ผล และคณะ (2554: 71-80) ศึกษาผลการให้ความรู้ทางวิถีทัศนร่วมกับการอธิบายต่อภาวะวิตกกังวลของหญิงที่รอผ่าตัดคลอดบุตร สุ่มทำการทดลองในมารดาจำนวน 93 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 47 คน กลุ่มควบคุม 46 คน ใช้ระยะเวลาในการทำวิจัย 5 เดือน วัดผลก่อนและหลังการทดลอง สื่อวิถีทัศนมีความยาวทั้งสิ้น 7 นาที ผลจากการวิจัยพบว่า กลุ่มที่ให้ข้อมูลก่อนผ่าตัดผ่านสื่อวิถีทัศนร่วมกับการอธิบายมีความวิตกกังวลลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มที่ให้ข้อมูลก่อนผ่าตัดผ่านการอธิบายเพียงอย่างเดียว อย่างไรก็ตามอัตราการเต้นของหัวใจ ความดันโลหิต และความพึงพอใจของผู้ป่วยทั้งสองกลุ่มไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ความวิตกกังวลของมารดานั้น ไม่สัมพันธ์กับอายุ ระดับการศึกษา สถานสมรส และประวัติการผ่าตัด สรุปได้ว่า การให้ความรู้ทางวิถีทัศนร่วมกับการอธิบายนั้นสามารถลดความวิตกกังวลในมารดาที่รอการผ่าตัดคลอดบุตรแบบไม่เร่งด่วน เช่นเดียวกับการศึกษาของ วชิราภรณ์ ควราชจร และคณะ (2552: 25-30) ที่ศึกษาผลของการใช้สื่อวิถีทัศนในการลดความวิตกกังวลของผู้ป่วยที่มารับการส่องกล้องตรวจกระเพาะอาหารเป็นครั้งแรก โรงพยาบาลศิริราช พบว่า คะแนนเฉลี่ยความวิตก

กังวลของผู้ป่วยภายหลังได้รับข้อมูลโดยการชมวีดิทัศน์ลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 8.493, p < .001$) สอดคล้องกับการศึกษาของ เสาวลักษณ์ โอฐเจริญชัย (2553: 7) ทำการศึกษาผลของโปรแกรมการให้ข้อมูลก่อนผ่าตัดแผลที่เท้า ต่อความวิตกกังวลในผู้ป่วยเบาหวาน พบว่า คะแนนเฉลี่ยของความวิตกกังวลหลังได้รับข้อมูลลดลงกว่าก่อนได้รับข้อมูล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$)

สรุปได้ว่า การให้ข้อมูลการให้ยาระงับความรู้สึกโดยวิธีการฉีดยาเข้าช่องน้ำไขสันหลังผ่านสื่อวีดิทัศน์ร่วมกับคู่มือนั้น สามารถลดความวิตกกังวลในผู้ป่วยที่รอการผ่าตัดแบบไม่เร่งด่วนได้ เป็นการช่วยให้ผู้ป่วยได้รับประสบการณ์ที่ใกล้เคียงกับสภาพความเป็นจริงมากที่สุด นอกจากนี้สื่อคู่มือยังเป็นสื่อที่สะดวกในการใช้งาน และสามารถแสดงให้เห็นขั้นตอนต่างๆอย่างละเอียด ทั้งยังช่วยให้ผู้ป่วยได้รับเนื้อหาครบถ้วนคงที่ ซึ่งจะส่งผลให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สามารถดึงดูดความสนใจของผู้เรียนได้ดี ช่วยแบ่งเบาภาระการสอนของบุคลากรทางวิสัญญีในผู้ป่วยที่ศัลยกรรมแพทยวางแผนผ่าตัดล่วงหน้า 1 วันก่อนผ่าตัด นอกเวลาราชการ และประสิทธิภาพไม่แตกต่างจากการให้ข้อมูลจากบุคลากรทางวิสัญญี ซึ่งไม่มีข้อจำกัดด้านเวลา

5.1.4 ด้านความเครียด

เมื่อพิจารณาค่าคะแนนความเครียดของทั้งสองกลุ่ม พบว่า หลังได้รับข้อมูลการให้ยาระงับความรู้สึกโดยวิธีการฉีดยาเข้าช่องน้ำไขสันหลัง ผู้ป่วยทั้งสองกลุ่มมีค่าคะแนนเฉลี่ยความเครียดหลังได้รับข้อมูลลดลงกว่าก่อนได้รับข้อมูล แต่เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่างกลุ่ม พบว่า ผู้ป่วยกลุ่มทดลองมีค่าคะแนนเฉลี่ยความเครียดหลังได้รับข้อมูลลดลงอยู่ในระดับน้อย ส่วนผู้ป่วยกลุ่มควบคุมมีค่าคะแนนเฉลี่ยความเครียดหลังได้รับข้อมูลลดลงอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ การศึกษาวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ สุขญาดา ขุนเสถียร และคณะ (2555: 1-13) พบว่า การใช้โปรแกรมให้ข้อมูลแก่มารดา หรือ ผู้ดูแลผู้ป่วยเด็ก ที่เป็นโรคหัวใจพิการแต่กำเนิด คะแนนความเครียดโดยรวม มีค่าลดลง และสามารถดูแลผู้ป่วยได้อย่างมีระบบแบบแผน ตามหลักการพยาบาล สอดคล้องกับการศึกษาของ กาญจนา เพิ่มผลพูนทวี (2555) พบว่า การให้ข้อมูลเตรียมความพร้อมแก่ผู้ป่วยที่มารับบริการส่องกล้องทางเดินอาหาร สามารถลดความวิตกกังวลหรือความเครียดของผู้ป่วย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.01$)

สรุปได้ว่า การให้ข้อมูลการให้ยาระงับความรู้สึกโดยวิธีการฉีดยาเข้าช่องน้ำไขสันหลังผ่านสื่อวีดิทัศน์ร่วมกับคู่มือนั้น สามารถลดภาวะความเครียดในผู้ป่วยก่อนผ่าตัด ซึ่งมีผลไม่ต่างกัน ได้ ส่วนกลุ่มควบคุมที่ผู้ป่วยมีระดับความเครียดหลังได้รับข้อมูลลดลงกว่าก่อนได้รับข้อมูล โดยความเครียดอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ป่วยมีความวิตกกังวลในเรื่องอื่น

เช่น โรคที่ผู้ป่วยเป็น วิธีการผ่าตัดที่ผู้ป่วยจะได้รับ ภาวะแทรกซ้อนจากการผ่าตัด และผลจากการผ่าตัด เป็นต้น และอีกประการหนึ่งคือ ผู้วิจัยไม่ได้ใช้แบบประเมินความเครียดที่เฉพาะเจาะจงสำหรับผู้ป่วยก่อนผ่าตัด อาจทำให้ผู้ป่วยแปลความหมายของความเครียดไปในทางอื่นที่ไม่เกี่ยวกับการได้รับยาระงับความรู้สึกโดยวิธีการฉีดยาเข้าช่องน้ำไขสันหลังก่อนผ่าตัด แต่การให้ข้อมูลผ่านสื่อวีดิทัศน์ร่วมกับคู่มือยังคงมีประโยชน์ที่สามารถช่วยลดความเครียดของผู้ป่วยไม่ให้สูงขึ้นได้ ภายหลังได้รับข้อมูลให้ยาระงับความรู้สึกโดยวิธีการฉีดยาเข้าช่องน้ำไขสันหลัง

5.1.5 ด้านการปฏิบัติตัว

การปฏิบัติตัวหลังได้รับข้อมูลการให้ยาระงับความรู้สึกโดยวิธีการฉีดยาเข้าช่องน้ำไขสันหลังผ่านสื่อวีดิทัศน์ร่วมกับคู่มือ ไม่แตกต่างกับการให้ข้อมูลผ่านการอธิบายโดยบุคลากรทางวิสัญญี สอดคล้องกับการศึกษาของ ศศิกานต์ กาละ และคณะ (2551: 111-121) ที่ศึกษาผลของการสอนผ่านสื่อวีดิทัศน์ต่อความรู้และทักษะการปฏิบัติกรพยาบาลในห้องคลอดของนักศึกษาพยาบาล โดยการให้ข้อมูลแบบปกติเปรียบเทียบการใช้ชุดสื่อการสอนวีดิทัศน์ พบว่าความรู้หลังการให้ข้อมูลกลุ่มทดลองมีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.01$, $t = 4.56$) นักศึกษากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีทักษะการปฏิบัติกรพยาบาลในห้องคลอดไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ พัทธราภรณ์ วิริยะประสพโชค และศิลาปะ ไชยจันทร์ (2555: 43-53) ศึกษาประสิทธิภาพของการสอนญาติผู้ป่วยหลังผ่าตัดต่อกระจกโดยใช้สื่อวีดิทัศน์ หอผู้ป่วยโสตศอนาสิกและจักษุ โรงพยาบาลเชียงรายประชานุเคราะห์ พบว่า ผลการปฏิบัติตัวของญาติผู้ป่วยด้านการเช็ดตา ระหว่างกลุ่มที่ใช้สื่อวีดิทัศน์สอนและพยาบาลสอนในภาพรวมของทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกัน

5.1.6 ด้านความพึงพอใจ

ด้านความพึงพอใจของผู้ป่วยหลังได้รับข้อมูลผ่านสื่อวีดิทัศน์ร่วมกับคู่มือ ในการให้ยาระงับความรู้สึกโดยวิธีการฉีดยาเข้าช่องน้ำไขสันหลังพบว่า มีความพึงพอใจต่อการได้รับข้อมูลผ่านสื่อวีดิทัศน์ร่วมกับคู่มืออยู่ในระดับพึงพอใจมาก (ค่าเฉลี่ยโดยรวม เท่ากับ 3.95) อาจเป็นเพราะสื่อวีดิทัศน์ที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการสอนโดยใช้วีดิทัศน์เชิงส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ โดยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นอย่างเป็นระบบ มีการตรวจสอบ ทดลอง ปรับปรุง แก้ไข และได้รับข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ มีการใช้ภาษาเข้าใจง่ายตามความเหมาะสมตลอดจนเกิดการสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ที่เป็นกันเอง เพื่อช่วยลดความตึงเครียดในการเรียนรู้ มีความสอดคล้องกับการศึกษาของ นิภาพร ช่วชธานี (2556; 86-92) ที่ทำการศึกษารื่องการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพลศาสตร์ด้วยวิธีการสอนแบบสื่อวีดิทัศน์ของนักศึกษา คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการประมง ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อบทเรียนวีดิทัศน์วิชาฟิสิกส์เรื่องพลศาสตร์ ผลการประเมิน

พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการใช้บทเรียนวีดิทัศน์ในระดับดีมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายการปรากฏว่ารายการที่นักศึกษามีระดับความพึงพอใจมากที่สุดคือ การนำไปใช้ประโยชน์ รองลงมาคือการนำเสนอเนื้อหาของบทเรียนวีดิทัศน์และวิธีการนำเสนอบทเรียนวีดิทัศน์ ผลความพึงพอใจของสื่อวีดิทัศน์ที่นำมาใช้ในการเรียนการสอนทำให้นักศึกษามีทัศนคติที่ดี และส่งผลให้นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น เช่นเดียวกับการศึกษาของ พัชรภรณ์ วิริยะประสพโชค และศิลาปะไชยจันทร์ (2555: 43-53) ที่ศึกษาประสิทธิภาพของการสอนญาติผู้ป่วยหลังผ่าตัดต่อกระจกโดยใช้สื่อวีดิทัศน์ หอผู้ป่วยโสตศอนาสิกและจักษุ โรงพยาบาลเชียงใหม่ราชประชาณุเคราะห์ พบว่า ความพึงพอใจของญาติผู้ป่วยต่อวิธีการสอนโดยใช้สื่อวีดิทัศน์และสอนโดยพยาบาล มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.001$) ซึ่งญาติมีความพึงพอใจต่อวิธีการสอนโดยใช้สื่ออยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าญาติผู้ป่วยและพยาบาลผู้ดูแลตระหนักถึงคุณประโยชน์ของการใช้สื่อวีดิทัศน์ช่วยสอนการปฏิบัติของญาติผู้ป่วยหลังผ่าตัด เพราะสื่อวีดิทัศน์ช่วยให้เกิดการเรียนรู้เร็ว จดจำง่าย สะดวก และประหยัดเวลาทำให้พยาบาลผู้ดูแลทำงานได้คล่องตัว สามารถบริหารจัดการเวลาดูแลผู้ป่วยให้ครอบคลุมยิ่งขึ้น

จากการศึกษาวิจัยสามารถสรุปได้ว่า การให้ข้อมูลการให้ยาระงับความรู้สึกโดยวิธีการนวดเข้าช่องน้ำไขสันหลังผ่านสื่อวีดิทัศน์ร่วมกับคู่มือ สามารถเพิ่มการรับรู้ของผู้ป่วย ลดความวิตกกังวล ลดความเครียด และผู้ป่วยสามารถปฏิบัติตามได้ เพราะสื่อวีดิทัศน์และคู่มือที่จัดทำขึ้นเป็นสื่อที่เข้าใจง่าย มีภาพเคลื่อนไหวและเสียงประกอบ ร่วมกับคู่มือที่มีภาพประกอบคำบรรยาย โดยมีเนื้อหาและภาพใกล้เคียงกับสื่อวีดิทัศน์ เพื่อให้ผู้ป่วยได้ทบทวนหลังดูสื่อวีดิทัศน์ ซึ่งช่วยให้ผู้ป่วยที่ไม่ได้รับการตรวจเยี่ยมจากบุคลากรทางวิสัญญี สามารถเข้าถึงข้อมูล วิธีการให้ยาระงับความรู้สึกทางช่องไขสันหลัง โดยเฉพาะการถ่ายภาพจากเหตุการณ์จริง ทำให้อุปกรณ์สามารถมองเห็นภาพเหตุการณ์ที่จะเผชิญได้เกิดเป็นประสบการณ์การเรียนรู้ เพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจ จดจำได้ดีขึ้น และเป็นประโยชน์สำหรับการให้ข้อมูลผู้ป่วยที่ศัลยกรรมวางแผนผ่าตัดล่วงหน้า 1 วัน นอกเวลาราชการ

5.1.7 ข้อเสนอแนะ

1) จากผลการวิจัย พบว่า การให้ข้อมูลการให้ยาระงับความรู้สึกโดยวิธีการนวดเข้าช่องน้ำไขสันหลังผ่านสื่อวีดิทัศน์ร่วมกับคู่มือ ส่งผลให้การรับรู้ของผู้ป่วยเพิ่มขึ้น มีความวิตกกังวล และความเครียดลดลง ดังนั้นจึงควรมีการผลิตสื่อดังกล่าวในการให้ความรู้แก่ผู้ป่วยก่อนผ่าตัด เพื่อให้ผู้ป่วยได้ศึกษาก่อนเข้ารับการผ่าตัด กรณีที่ศัลยกรรมนัดผ่าตัดล่วงหน้า 1 วันก่อนผ่าตัด นอกเวลาราชการ และไม่ได้รับข้อมูลการให้ยาระงับความรู้สึกโดยวิธีการนวดเข้าช่องน้ำไขสันหลัง โดยบุคลากรทางวิสัญญี

2) ในการนำผลงานวิจัยนี้ไปใช้ บุคลากรทางวิสัญญีควรมีการส่งเสริมและพัฒนาอย่างต่อเนื่องในการจัดทำสื่อวีดิทัศน์ร่วมกับคู่มือที่เหมาะสมในการให้ยาระงับความรู้สึกแบบทั่วไป และนำไปประยุกต์ใช้ในกรณีบุคลากรทางวิสัญญีไม่เพียงพอ

3) ในการศึกษาครั้งต่อไป แบบสอบถามความเครียดควรมีความเฉพาะเจาะจงกับกลุ่มตัวอย่าง และควรมีระดับระวังไม่ให้มีผู้วิจัยเข้าไปเกี่ยวข้องในการให้ข้อมูลแก่กลุ่มทดลอง เพื่อจะได้วัดประสิทธิภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการทดลองได้อย่างแท้จริง และหากมีผู้นำรูปแบบไปดำเนินการวิจัยในครั้งต่อไปควรมีการทดลองซ้ำ